

Сучасні принципи діагностики злоякісних пухлин. Ендоскопічні та цитологічні дослідження в діагностиці пухлинних захворювань. Рентгенодіагностика пухлин

ОБОВ'ЯЗКОВИЙ КЛІНІЧНИЙ МІНІМУМ ОБСТЕЖЕНЬ

ВКЛЮЧАЄ:

Збір анамнезу за системами з метою виявлення ознак порушення функції органів. а також факторів ризику для виникнення раку, з подальшим поглибленим (комплексним) обстеженням органів і систем, які мають найбільший зв'язок з виявленими ФР і симптомами.

Огляд шкіри, слизових, периферичних лімфатичних вузлів, методичне обстеження грудних залоз; в оглядовому кабінеті для чоловіків – огляд і промацування зовнішніх статевих органів і пальцеве дослідження прямої кишки з метою виявлення патології простати і дистальних відділів прямої кишки; в оглядовому кабінеті для жінок – вагінальне дослідження із забором мазків з шийки матки, а також ректальне дослідження. Тут також проводиться огляд грудних залоз.

Флюорографія ОГК в 3-ох проекціях.

Аналіз крові і сечі.

УЗД печінки, нирок, матки і додатків, сечового міхура

Основу ранньої діагностики визначає рівень онкологічної настороженості, яка включає:

- знання ранніх симптомів раку,
- знання клініки, діагностики, диспансеризації і лікування хворих з передраковими станами
- знання принципів організації онкодопомоги та цілеспрямоване направлення хворого в онкологічний заклад
- ретельне всебічне обстеження кожного, хто звернувся в лікувальний заклад (проведення обов'язкового клінічного мінімуму обстежень –ОКМО),
- у всіх випадках так званої трудної діагностики установка на первинне виключення у хворого раку.

Пухлина як складний органоїд може бути джерелом секреції великої кількості біологічно активних речовин, що використовується в діагностичних цілях – маркери пухлинного росту.

Це такі маркери як: АФП, РЕА, ХГГТ, ПСА, СА-125 (РЯ), СА-19-9 (РПЗ), СА-15-3 (РМЗ) та інші

Феномен обтурації. Зустрічається при раку порожнистих органів. Феномен обтурації проявляється по-різному в кожному порожнистому органі - в стравоході – дисфагією, в кишці – непрохідністю, в передміхуровій залозі – дизурією, в легенях – ателектазом. Прогресування обтурації вимагає часто проведення невідкладних, частіше хірургічних, заходів, направлених на їх ліквідацію.

Феномен деструкції. частіше зустрічається при екзофітних і виразкових формах раку. Клінічно часто проявляється кровотечею або “скритою кров”ю” наприклад у калі при пухлинах ШКТ.

Феномен компресії виникає внаслідок тиску пухлини на оточуючі органи і тканини. Це зумовлює виникнення болевого синдрому або порушення функції прилеглого органу (якщо пухлина стискує магістральну вену то виникають ознаки венозного застою, холедох – виникає жовтяниця і інш.)

Феномен інтоксикації. Виникає як результат поширення пухлинного процесу в органах, які забезпечують процеси травлення і обміну речовин та видільної функції (при раці шлунка, підшлункової залози, печінки, нирки, сечового міхура)

Феномен пухлиноподібного утворення. Найбільш вірогідна ознака злоякісного росту є наявність пухлини. За формою росту вони вони бувають: у вигляді вузла, поліпа, блюдце або грибовидної форми, “інфільтративної виразки”.

Інші феномени пухлини. При пухлинах які виникають з органів, які продукують біологічно активні речовини – апудоми виникають симптоми, зв’язані з продукцією гормонів або інших речовин (інсулома –розвиток гіпоглікемічних кризів, феохромоцитома, альдостерома- гіпертонія і інш.))

ДІАГНОСТИКА ЗЛОЯКІСНИХ НОВОУТВОРЕНЬ ПЕРЕДБАЧАЄ:

- 1. Інформація населення про фактори ризику виникнення раку, методам профілактики і можливостей ранньої діагностики і лікування хворих на рак. Навчання населення методиці самообстеження (ОСОБЛИВО САМООБСТЕЖЕННЯ ГРУДНИХ ЗАЛОЗ)**
- 2. Обов'язкове проведення онкопрофоглядів з дотриманням обов'язкового клінічного мінімуму обстежень**
- 3. Комплексне: рентгенологічне, ендоскопічне і цитоморфологічне дослідження всіх людей з підозрою на рак та при наявних клінічних ознаках злоякісного новоутвору**
- 4. Здійснення всього комплексу діагностичних процедур передбачених стандартами діагностики (наказ МОЗ України №540 від 17.09.2007 року)**

МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ

Рентгенологічний

УЗД

Ендоскопічний

Цитологічний

Морфологічний

Імунологічний

Лабораторний

Визначення пухлинних маркерів

РЕНТГЕНОЛОГІЧНИЙ МЕТОД ДІАГНОСТИКИ

Рентгенографія органів грудної клітки в двох проекціях дозволяє виявити основні ознаки периферичного раку легенів (округлої форми тінь) або ателектаз сегмента, долі, всієї легені (при центральному ендобронхіальному раці)

Рентгенологічне дослідження шлунковокишкового тракту із застосуванням прийому через рот барієвої суспензії дозволяє виявити ознаки раку стравохода (звуження просвіту) та раку шлунка (дефект наповнення)

Рентгенологічне дослідження товстої кишки – іригоскопія є інформативною, якщо вона проводиться методом подвійного контрастування (введення барієво-танінової клізми – з наступним самовільним звільненням кишечника в туалеті – введенням повітря в кишку через наконечник введений в пряму кишку)

Рентгенологічне дослідження методом потрійного контрастування досягається накладанням пневмоперітонеума (прокол передньої черевної стінки в лівій здухвинній ділянці і наступне введення кисню в черевну порожнину – до 3-4 літрів) + контрастування шлунка або кишечника барієвою суспензією.

Ангіографія (пункція периферичної артерії із введенням контрастної речовини з одночасним виконанням рентгенівського знімка). Сучасна ангіографія здійснюється на серіографах шляхом катетеризації артерій через стегнову артерію з динамічним спостереженням на екрані за проходженням контрасту в вибраній для дослідження артерії

РАДІОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА

Використання радіоактивних ізотопів для отримання зображення органа, який вибірково захоплює цю речовину:

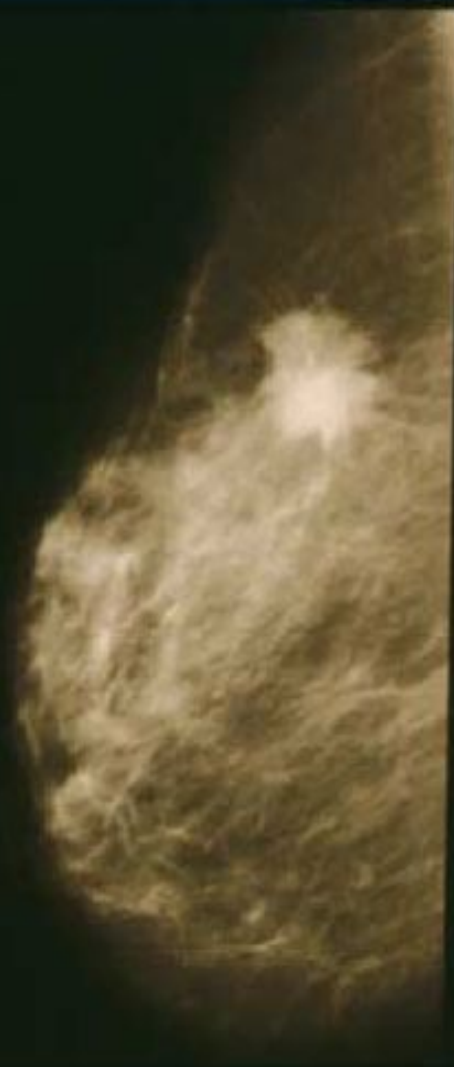
бенгальський рожевий мічений ^{131}I захоплюється тканиною щитовидної залози

(при раці щитовидної залози виявляються зони підвищеного і зниженого накопичування ізотопу)

Технецій – використовується для остеосцинтиграфії – виявляє метастази в кістках

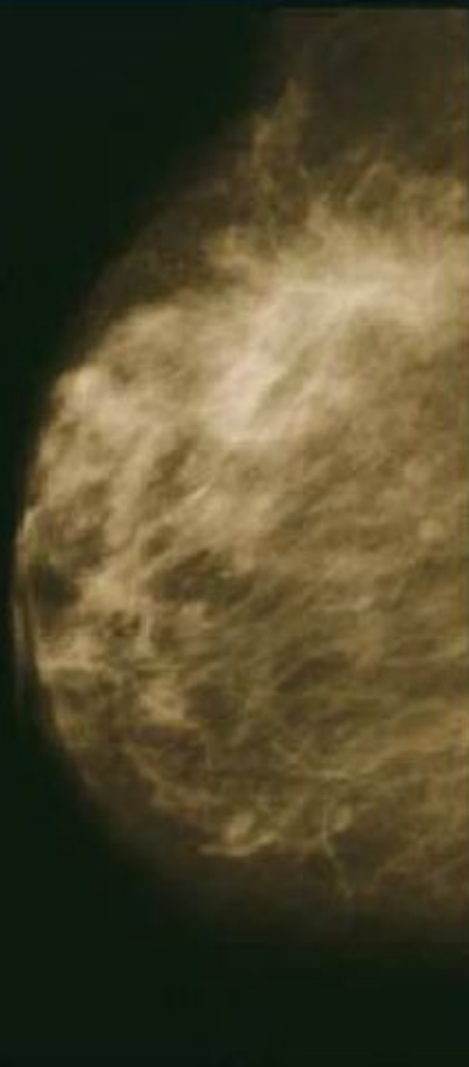
^{32}P використовується для виявлення пухлин шкіри (меланома при накопиченні ізотопу, що на 300-400% перевищує норму)

Pre Exemestane

R
↑
BL

Post Exemestane

ЦИТОЛОГІЧНИЙ МЕТОД ДІАГНОСТИКИ

- 1. Мазки відбитки із звиразкованих поверхней на шкірі, слизовій порожнині рота, шийці матки, аспірату із просвіту матки, зішкребів і мазків із бронхів (під час ФБС) із слизової шлунка (ФГС), кишечника (ФКС), а також відбитків із поверхні видаленої пухлини.**
- 2. Матеріалу отриманого під час абдомінальної пункції (осад – центрифугат асцитичної рідини), плевральної пункції.**

PATIENT NAME : BALAY I.S.
PATIENT ID : 818/AMB.
BIRTH DATE :

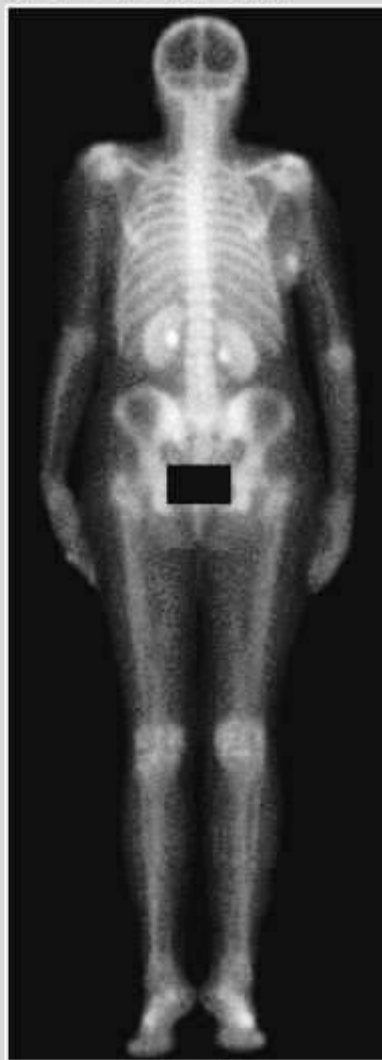
INSTITUTE : INSTITUTE OF NEUROSURGERY, AMS OF UKRAINE
PROTOCOL : WHOLE BODY DUAL INTENSITY
ACQ. DATE : 01-SEP-2005

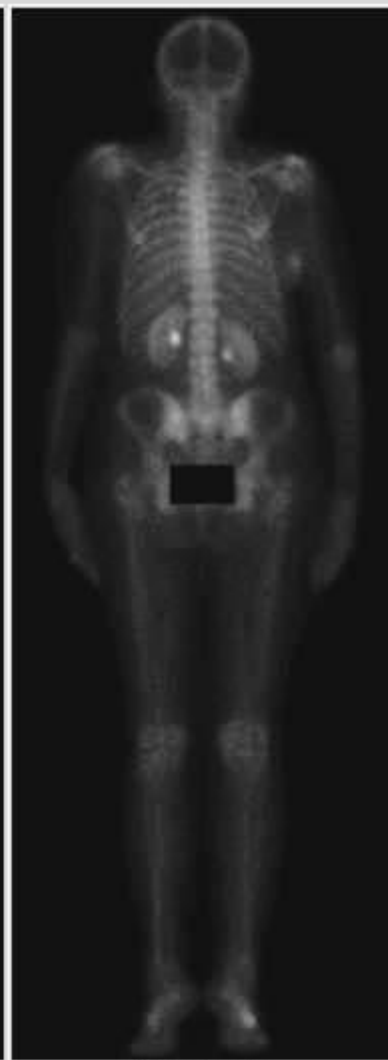
View One

View One

View Two

View Two

Counts: 3351391
Dose: 15.0 MBq   Time post inj.: 120 min

Counts: 3233560

220V 220V 220V 220V

VOLUSON

GE Medical Systems
Kista Ultrasound

VOLUSON 730

VOLUSON 730

SAMSUNG

L'ambre... Boissons améliorées

REGION PEDIATRIC DIAGNOSTIC CENTER N. NOVGOROD ALOKA SSD-630

RNG 6

RNG 6

06-07-93
10:45:16

ID:

A
14 YEARS

FOCUS:
1234

ELLIPSE
+:001.2cm²
C:04.8cm
S:00.7cm
L:02.1cm
X:000.0cm²
C:03.9cm
S:00.0cm
L:01.9cm

F 7.5 G86 PW100
MEASUREMENT B-1 CLEAR 1 2 DIST

F 7.5 G86 PW100
AREA-E 4 AREA-T 5 NEXT

SONO

N. NOVGOROD REGIONAL CHILDREN'S TEACHING HOSPITAL "ALOKA-630"

RNG 4 →

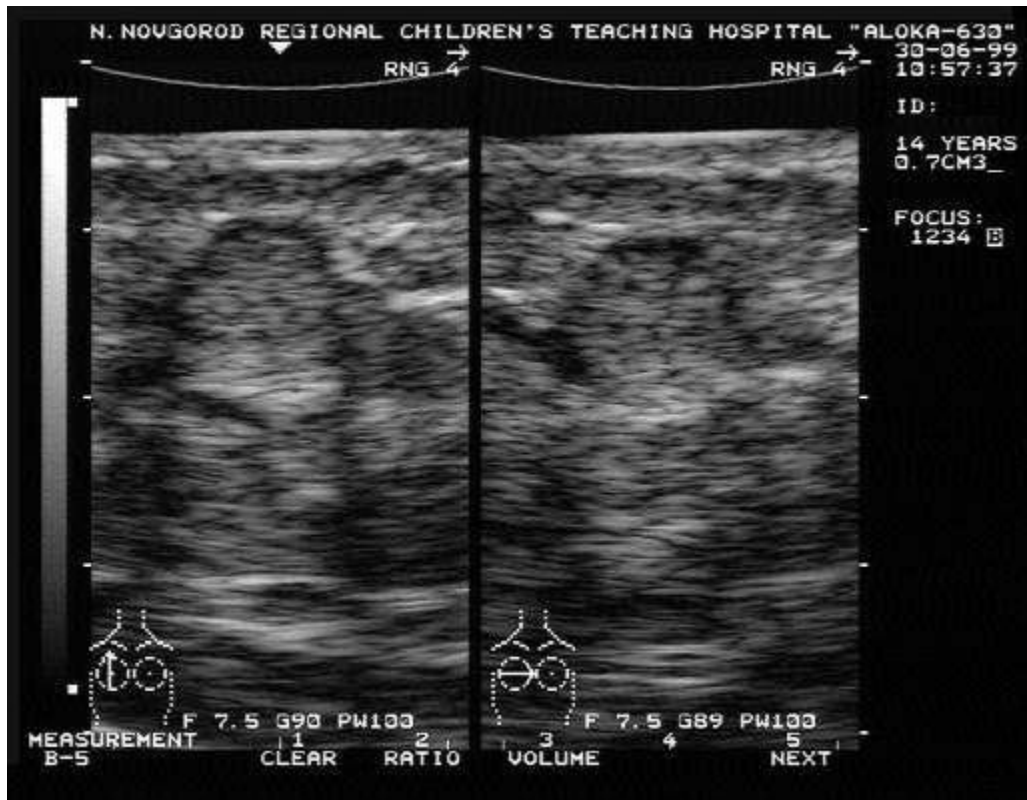
RNG 4 →

30-06-99
10:57:37

ID:
14 YEARS
0.7CM3

FOCUS:
1234

MEASUREMENT F 7.5 G90 PW100
B-5 1 CLEAR 2 RATIO 3 VOLUME 4 5 NEXT

N. NOVGOROD REGIONAL CHILDREN'S TEACHING HOSPITAL "ALOKA-630"

09-11-93
11:40:02
RNG 4

ID:
12 YEARS

FOCUS:
1234

F 7.5 G85 PW100
MEASUREMENT 1 2 3 4 5
B-1 CLEAR DIST AREA-E AREA-T NEXT

SONO

МОРФОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА

Дослідження біоптатів з пухлини добутих під час операції або під час ендоскопічного дослідження (ФГС, ФБС, ФКС, ЛС, ТС.)

Види біопсії: а) інцизійна (видалення шматочка пухлини)

б) ексцизійна (видалення всієї пухлини)

в) пункційна біопсія

г) трепанбіопсія

д) щипцева біопсія під час ендоскопічного дослідження

ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА

Загальний аналіз крові

Біохімічне дослідження взятих з вени зразків крові

Дослідження сироватки крові для визначення пухлинних маркерів

а) АФП – альфа фето протеїн

б) ХГГТ – хоріогонічний гонадотропін (трофобластична хвороба, ембріональний рак яєчка)

в) РЕА _ раково ембріональний антиген (для динамічного контролю у хворих на рак товстої кикши

г) Са15-3 – для контролю у хворих на рак грудної залози

д) Са 125 – для діагностики РЯ

Е) РСА - простатоспецифічний антиген

ЕНДОСКОПІЧНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ

ФГС – фіброгастроскопія

ФКС – фіброколоноскопія

РРС - ректороманоскопія

ФБС – фібробронхоскопія

Лапароскопія

Торакоскопія

Гістероскопія

